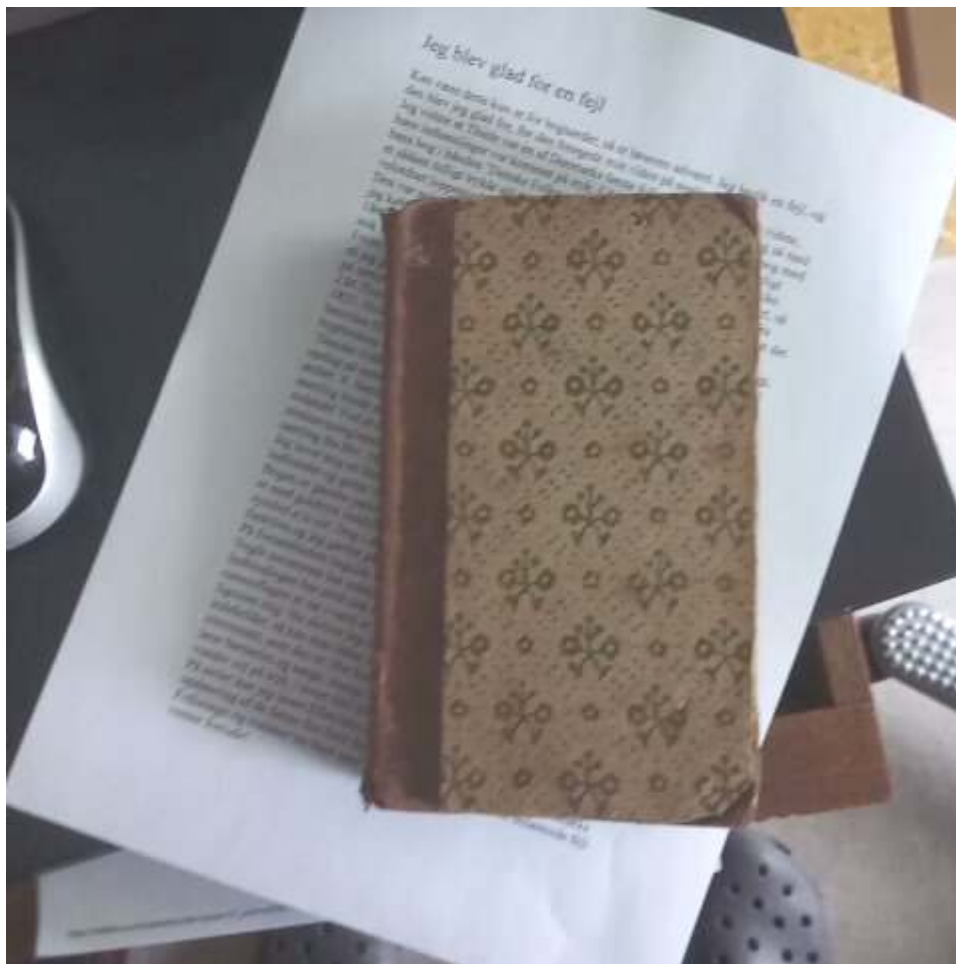

Jeg blev glad for en fejl

Per-Olof Johansson

Jeg købte originaludgaven af Thieles Folkesagn – troede jeg. Kan være det følgende kun er for bognørder, så er læseren advaret. Jeg begik en fejl, og den blev jeg glad for, for den forøgede min viden på nogle punkter. Jeg vidste at Thiele var en af Danmarks første folkemindesamlere. Jeg vidste, hans indsamlinger var kommet på tryk. I det lokale loppemarked står jeg så med hans bog i hånden 'Danske Folkesagn' fra 1820. Nu er jo enhver dansk bog med et sådant tidligt trykår altid interessant for en bognørd. Det er et ualmindeligt velordnet loppemarked, når det kommer til bøger, så prisen undrede mig ikke. Den var nok alligevel lavere, end enhver antikvarboghandler ville have taget, så jeg købte den sammen med Søren Kierkegaards 'Atten opbyggelige Taler' fra 1862, som kostede betydeligt mindre. Hvad priser angår, skulle det vise sig, at det nok var den, som burde have haft folkesagnenes pris, men det vidste jeg ikke. I vore dage er det som regel let at få noget at vide om markedsværdien af en bog, så jeg går på antikvariat.net, men finder ikke folkesagnene der. Så går jeg videre på nettet og læser om den lille bog og indser, at der er noget galt.

J.M.Thieles 'Danske Folkesagn' hedder et værk, udgivet i fire dele fra 1818 til 1823. Hvilken del har jeg da købt? Jeg kan i stedregister bag i bogen se, at der henvises til fire bind. Bogen har kun et enkelt titelblad, skønt anvisningerne til bogbinderen lader ane, at der burde være flere. På en side midt i bogen står blot 'Danske Folkesagn' så jeg forstår, at der i denne bog i hvert fald er to bind. Ved opslag på nettet viser det sig, at hele bind 4 kan læses online. På titelbladet er her anført '4. Samling'. Da jeg nærstuderer mit fund titelside der, hvor angivelse af samling burde stå, kan jeg se, at det har stået der, men er skrabet af med et skarpt redskab! Ved at finde stednavne i begge bind, som jeg opsøger i stednavneregisteret bag i, kan jeg konstatere, at hvad jeg har i hånden er 3. og 4. samling fra hhv. 1820 og 1823.

Jeg laver mig en historie om, at nogen har fundet de to bind i materie, fået dem indbundet og gerne vil have læseren til at tro, at han står med det hele værk. Bogen er ganske pænt indbundet, halvlæder med slidt guldtryk på ryggen. Ryggen er med guldtryk inddelt i fem felter, hvoraf et rummer titlen, de andre har et symbol a la sol. Dog - i det ene felt er der ingenting. Også her har kniven været i funktion og jeg gætter på, at der har stået '3.&4. Bd.' På forsatsbladets bagside er der klæbet et stykke gråt kardus uden synlig grund. Nogle navnetræk har måske skulle skjules for at sætte bogens pris i vejret. Indbindingen har altså nok fulgt bogen fra begyndelsen, men hvornår camouflagen er sat i værk, er ikke let at gætte. Andre kan være gået i fælden ligesom mig. Nu skriver jeg med blyant på forsatsbladets bagside, hvad bindet indeholder, så kan man håber ikke flere gør det i fremtiden. For bogen er da interessant, som den er. Her kan man for sikkert første gang i danmarkshistorien læse børnerim og sange, mange sagn og overtroiske meninger, der ikke før har vundet vej på tryk, i hvert fald ikke i de danske versioner.

På nettet kan jeg læse Hans Ellekildes artikel om Thiele, så nu ved jeg, at hans opdatering af de første fire bind danske folkesagn kom til at hedde Danmarks Folkesagn og rummer tre bind med betydeligt mere stof. Andre belærende fejl venter forrude!

Men nu stod bindet ved siden af Søren Kierkegaards 'Atten opbyggelige taler'. Så det falder mig ind, at han naturligvis måtte have haft Thiele Danske Sagn i sin samling. Det kan man kontrollere i kataloget over den auktion, der blev holdt over hans bibliotek. Og sandelig – han havde den i 2 bind. Jeg har altid holdt meget af bogkataloger, så jeg ser det igennem, selv om meget ikke siger mig noget. Men hov – der er da flere bøger i det katalog, som jeg har. Dels er der flere jeg har i senere udgaver, det er ikke så interessant, men jeg har udover de danske sagn også et par stykker mere. En Luther-Postille oversat af Jørgen Thisted fra 1828, en lille Grundtvig med danske ordsprog og mundheld fra 1845 og Clara Rafaels Tolv Breve fra 1851. Luther-Postillen er et arvestykke fra min farfar, som kom til Danmark 1900 – så han har nok købt den her på en af de auktioner, han yndede at gå på.

Jeg hentede festskriftet til Vilhelm Andersen på biblioteket, hvori Hans Ellekildes artikel står – bedre også at læse den på tryk end på skærm. Jeg hager mig fast i, at han beder til at eftertiden – og det er jo mig – finder Thieles optegnelser, for de er aldrig kommet for en dag. Ja så er stafetten givet videre – til dig - ad en mærkelig omvej!